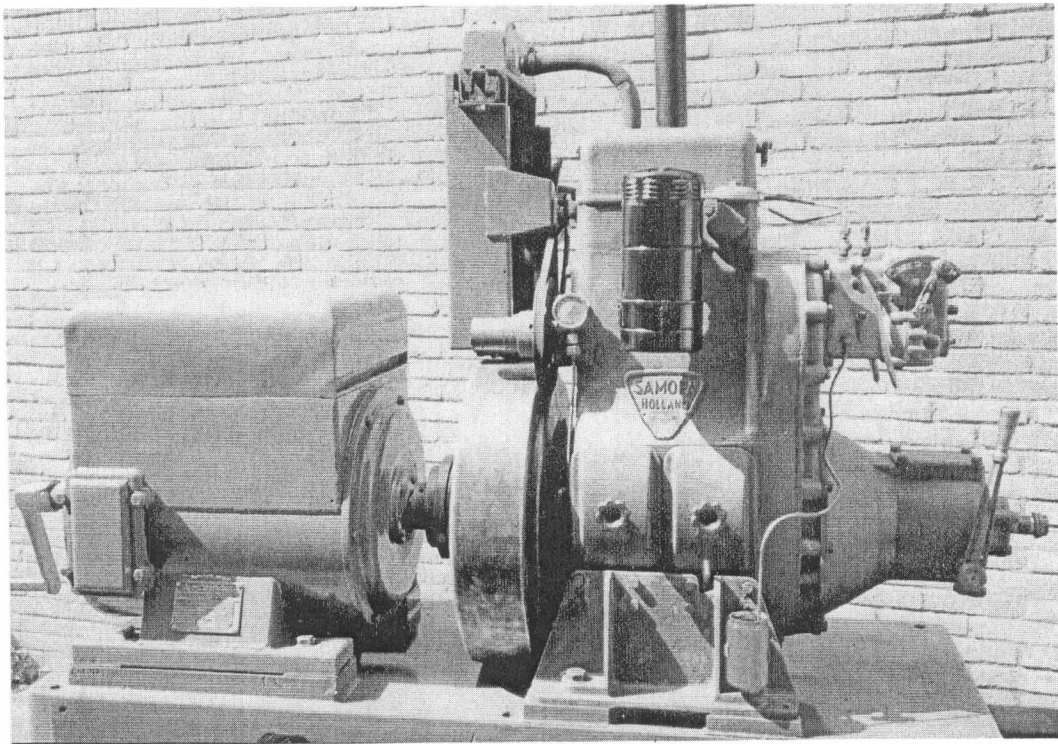


# DE SLINGER

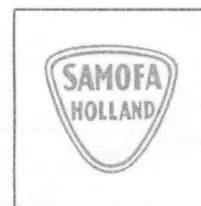
4<sup>de</sup> JAARGANG NUMMER 1  
FEBRUARI 2002



Het blad voor de liefhebber van  
SAMOFA dieselmotoren



# DE SLINGER



*De Slinger is een uitgave van de vereniging SAMOFA-Club.*

*De vereniging stelt zich ten doel het verzamelen, beheren, restaureren en gebruiken van SAMOFA dieselmotoren.*

## HET BESTUUR

Voorzitter	:	Harry Ros
Penningmeester	:	Jacob Koelewijn
Secretaris	:	Ineke Ros
Bestuurslid	:	Henk van Halteren
Bestuurslid	:	Henk van Hulst
Bestuurslid	:	Willem van Rheenen

## SECRETARIAAT en REDACTIE

Correspondentieadres:

Waarden 21

3831 HA LEUSDEN

tel. 033 - 432 0900

fax. 033 - 432 0646

mobiel 06-22371770

E-mail: [harryros@xs4all.nl](mailto:harryros@xs4all.nl) of [hr@arntz.nl](mailto:hr@arntz.nl) (let op: is gewijzigd)

De SAMOFA-Club is ingeschreven bij de Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Gooi- en Eemlanden onder nummer 32072329.

Het bankrekeningnummer van de SAMOFA-Club is **31.24.05.960 Rabobank Spakenburg**.

## DRUKWERK

Niets uit dit blad mag worden overgenomen zonder toestemming van de redactie. De Slinger wordt een aantal keren per jaar uitgebracht. Hiervoor zijn geen vaste tijdstippen opgenomen.

---

## OP DE VOORPLAAT

Een foto uit het album van Robert Kosters te Peize.

Op de foto is te zien een stroom aggregaat SAMOFA, type 2-S-108.

## Van de REDACTIE

Het doel was om De Slinger meerdere keren per jaar uit te brengen. Dit doel is op zich niet veranderd maar helaas de tijd ontbreekt om dit doel te realiseren. Het ontbreken van tijd is overigens een mager excuus, maar vaak wel realiteit. Het laatste nummer van De Slinger dateert alweer van februari 2002.

Ook de kosten spelen een aanzienlijke rol. Mede door toename van het aantal leden en de vele telefonische aanvragen naar documentatie heeft de laatste De Slinger een grote opgave gekend. Gelukkig hebben wij in Mitsubishi een goede en betrouwbare sponsor gevonden. Voor een regelmatige verschijning is overigens wel kopij nodig, dus een inbreng van een ieder is meer dan alleen van harte welkom.

De SAMOFA-Club groeit wel maar de vaart lijkt er uit. Wellicht zal dit ook te maken hebben met de achterstand in het uitbrengen van De Slinger. Ook het veranderen van e-mail adres zal hier ongunstig aan toe hebben bijgedragen. Uit de boekhouding van onze penningmeester Jaap Koelewijn blijkt echter dat nog niet iedereen de contributie voor 2002 heeft voldaan. Laten wij er in ieder geval voor zorgen de contributie voor 2003 (EUR 10,00) tijdig over te maken en wel op het bankrekeningnummer 31.24.05.960 van de Rabobank Spakenburg.

De sleutelavonden op de dinsdag in de SAMOFA-werkplaats te Spakenburg zijn het afgelopen jaar matig bezocht. Toch zeker de moeite waard om eens langs te komen, kennis te maken met de "anderen" en na afloop een versnapering te nuttigen in café BU-2.

Een van de doelstellingen van de SAMOFA-Club is het verzamelen en het beheren van SAMOFA dieselmotoren. Het komt voor dat

een SAMOFA motor aan de club wordt geschonken, dan nemen wij snel actie. Zo zijn in het verleden al enkele S-108 motoren ter beschikking gesteld aan de SAMOFA-Club. De afdeling Elburg heeft diverse type in de verkoop ook in gereviseerde vorm. Deze motoren zijn overigens particulier eigendom. Ook Rije Roelofsen in Harderwijk levert uit eigen bestand gereviseerde motoren en onderdelen.

En dan was er de Grote SAMOFA-dag 2002 op Hemelvaartsdag. Wat een fijne dag was dit weer. Niet alleen de dag en het programma bleken goed gekozen te zijn maar ook speelde het weer en de verse vis goed mee. Ook dit jaar zullen wij een bezoek brengen aan Almere (Stoomdag). De Grote SAMOFA-dag in 2003 valt op 29 mei. Wij hopen dat u allen daarbij aanwezig zal kunnen zijn.

Op de verlanglijst staat nog een algehele ledenvergadering. In 2002 is deze door omstandigheden niet doorgegaan. Het voorstel is om tijdens de Grote SAMOFA-dag een datum hiervoor te prikken.

De redactie wenst u een heel goed jaar toe met veel motorenplezier en voor de gene die dat aangaat ook veel zeilplezier. Aan de motoren zal het niet liggen. Nog even een opmerking over de betrouwbaarheid van de SAMOFA motoren. Wat is er nou nog mooier dan na een winterseizoen de slinger te pakken en de motor te starten. Zelfs na een periode van langere stilstand start deze motoren vaak onmiddellijk, een waar plezier.

Tot ziens, tot op de Grote SAMOFA-dag.

<b>Interview met</b>	<b>: ir. Theo J.M. van der Pas</b>
Datum	: 13 april 2000
Plaats	: Haarlem

*In De Slinger 4<sup>de</sup> jaargang nummer 1 (februari 2002) is een interview geplaatst met ir. Theo J.M. van der Plas. In een aantal episodes is de geschiedenis van SAMOFA weergegeven.*

*Vanaf 1963 is Theo betrokken bij SAMOFA en heeft als commissaris en als directeur bij SAMOFA gewerkt en de intergratie van SAMOFA in Mitsubishi begeleid.*

*Met het hieronder weergegeven verhaal wordt het vervolg van de geschiedenis weergegeven waarbij wordt ingegaan op het ontstaan van SAMOFA, de bloei, de hoogtepunten en de uiteindelijke overname door Mitsubishi.*

## **Voorwoord**



*Na een periode van student-assistent aan het Metallografisch Laboratorium te Delft en bedrijfsingenieur bij Metaalbedrijf Rademakers en MY. Van Berkel's Patent werd Theo in 1963 directeur van Kromhout Motorenfabriek te Amsterdam. Deze functie heeft Theo tot 1970 vervuld waarna hij directeur werd van Motorenfabriek SAMOFA in Harderwijk, welke functie hij heeft uitgeoefend tot 1978.*

## **De oprichting van SAMOFA SAMewerkende MOtoren FABrikanten**

Ons land heeft gedurende de vorige eeuw een bloeiende dieselmotoren industrie gekend waarvan de namen nog steeds tot de verbeelding spreken. Werkspoor, Stork, Kromhout, Brons, DAF, Bolnes, Industrie en SAMOFA zijn die namen.

Helaas moet worden vastgesteld dat geen van deze bedrijven – voor zover het de fabricage en verkoop van zelf ontwikkelde motoren betreft – nog actief is. Van een zelscheppende bedrijfstak met verantwoordelijkheid voor alle facetten van het ondernemerschap zijn wij in Nederland in feite teruggetreden tot dienstverlening ten behoeve van de motoren van enkele grote buitenlandse bedrijven.

Het is uiteraard de vraag of wij ons in Nederland als motorenindustrie hadden kunnen handhaven als het inzicht tot noodzaak van concentratie uitgangspunt voor handelen van de betrokkenen was geweest. Relevant in dit verband is nu nader in te gaan op het ontstaan van SAMOFA.

Toen de vier ondernemingen Kromhout, Brons, Industrie en Bolnes in 1945 hun voornemen in de oorlogsjaren tot stand gekomen om tot één grote onderneming te komen opgaven, kan nu in ieder geval worden vastgesteld dat daarmee een kans op overleven om zeep is gebracht. De heer Jan Goedkoop, oprichter en directeur van Kromhout, had geen vrede met het einde van de samenwerking en kwam toen met het voorstel aan zijn drie collega's om een geheel nieuwe onderneming te starten voor de fabricage van kleine motoren die óók zouden kunnen worden ingezet als hulpmotoren bij de hoofdmotoren van elk van de vier deelnemers.

De heer Jan Goedkoop legde zijn collega's een ondernemersvisie voor met plannen voor de productontwikkeling, de fabricage en assemblage, de verkooporganisatie en natuurlijk de financiering van het geheel. Met overtuigingskracht maar zeker ook met veel diplomatie wist hij zijn collega's voor de oprichting van de nieuwe onderneming te winnen waarna de voorbereiding tot uitvoering kon beginnen. Belangrijk uitgangspunten waren productontwikkeling, fabricage, verkoop, financiering en bestuur.



### ***Productontwikkeling***

Kromhout beschikte over een motorenserie voor tractie van het type Kromhout-Gardner die reeds jarenlang in 3, 4, 5 of 6 cilinder uitvoering met veel succes zowel voor tractie als scheepsvootstuwning en de aggregatenbouw werden toegepast. Het idee van de heer Jan Goedkoop was om óók de 1 en 2 cilinder gereed voor productie te maken en deze dan in de nieuwe onderneming in te brengen.

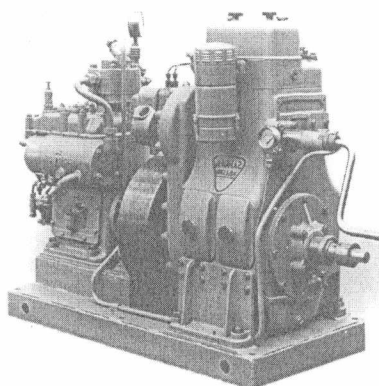
Duidelijk was het uiteraard dat deze motorentypen snel en met een laag bedrag aan kosten zouden kunnen worden ontwikkeld en het aanbod werd dan ook graag aangenomen.

Besloten werd over te gaan tot de fabricage van 5 stuks proefmotoren van het type 1S108.

### ***Fabricage***

Als plaats van vestiging van een nieuw te bouwen fabriek werd Harderwijk gekozen alwaar de Gemeente bereid was om een perceel industrieterrein tegen scherpe voorwaarden aan te bieden en die ook op de arbeidsmarkt voor productiepersoneel goede mogelijkheden had.

Voor de productieleiding had Kromhout enkele deskundigen beambten beschikbaar en ook bereid gevonden om over te stappen.



## *Verkoop*

Het voorstel van de heer Jan Goedkoop om de verkoop voorlopig onder te brengen bij de verkooporganisatie van Kromhout lag in verband met de ruime ervaring van Kromhout met de verkoop van snellopende motoren voor scheepvaart en stationaire toepassing voor de hand en aldus werd besloten.

## *Financiering*

Ter uitvoering van de plannen werd een maatschappij kapitaal gestort van NLG 600.000,= waarin Kromhout deelnam voor 40% en Brons, Industrie en Bolnes de overige 60% verdeelden onder inachtnaam dat Kromhout de grootste aandeelhouder zou zijn.



JAN GOEDKOOP  
23 AUGUSTUS 1879 — 4 MAART 1961

## *Bestuur*

Een raad van Beheer van vier leden werd gevormd met uit elke deelnemende ondernemingen één vertegenwoordiger. De heer Jan Goedkoop oprichter en gedurende een periode van 50 jaar directeur van Kromhout stelde zich als Besturend lid van de Raad van Bestuur beschikbaar, een taak die hij na alle voorbereidende werkzaamheden voor de vestiging van de onderneming op 1 januari 1950 aanvaardde.

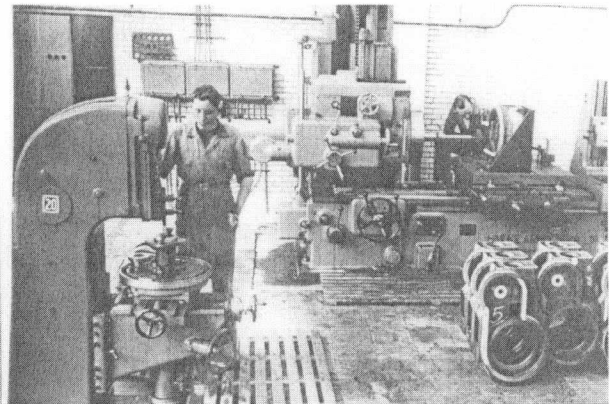
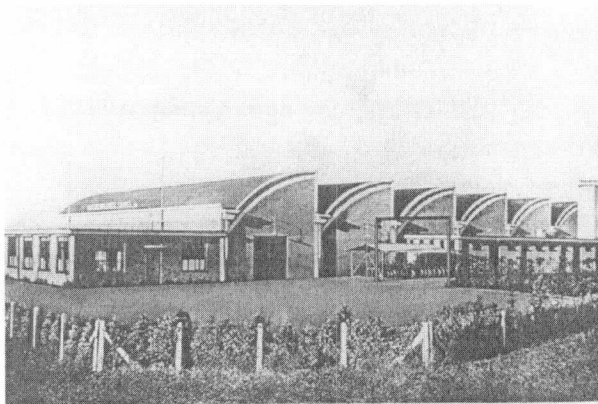
Na gedurende drie jaar de leiding te hebben gehad over opzet en uitvoering van het ondernemingsplan tot oprichting van SAMOFA hetgeen in 1949 geschiedde, heeft de heer Jan Goedkoop nog tot 1956 leiding gegeven aan het productiebedrijf te Harderwijk. In die periode werden met goed bedrijfsresultaat in totaal 3179 motoren van het type S108 verkocht alsmede 580 kleine luchtgekoelde motoren van het type 80 en 85 waarvoor een licentie overeenkomst was gesloten met de firma Hatz te Ruhstorf (Duitsland).

Na deze mooie start van de onderneming lag een succesvolle toekomst voor de hand. Echter in de tweede helft van de jaren vijftig deed zich reeds snel de concurrentie voelen van grote industriële ondernemingen welke in de vermogensklasse van de S108, zeer snellopende motoren op de markt brachten, ontworpen voor tractie waarvan een deel werd bestemd voor scheepsvootstuwning en stationaire toepassing.

Deze motoren kwamen daardoor uit jaarproductie aantallen van tienduizenden stuks waarbij het productieaantal van SAMOFA van enkele honderden per jaar sterk afstak en in de loop der jaren de concurrentie zich steeds sterker deed voelen.

De noodzaak om aansluiting te zoeken bij een groot bedrijf werd duidelijker en toen dat niet lukte moest uiteindelijk in 1973 worden besloten om de productie van de s108 te beëindigen en de activiteit en kennis van SAMOFA op het terrein van de dieselmotorenmarkt in dienst te stellen van een sterke partner. Dit heeft geleid tot een vertegenwoordigers overeenkomst met Mitsubishi voor hun gehele dieselmotorenlijn, in eerste instantie voor de Benelux en na enkele jaren voor een ruimer gebied. De producten werden als rompmotoren geïmporteerd en daarna door SAMOFA voor scheeps- of stationair toepassing aangepast. Van groot belang voor het succes van deze activiteit is geweest de mogelijkheid om aan de producten van Mitsubishi ook de aftersaleservice te bieden.

Uiteindelijk werd door Mitsubishi in 1980 besloten om een bod op het aandelenkapitaal van SAMOFA uit te brengen hetgeen werd aanvaard, waarmee een klein hoofdstuk uit de geschiedenis van de eens zo trotse Nederlandse dieselmotorenindustrie werd afgesloten.



1.	<u>TERREINEN.</u>		f	4.939,--
2.	<u>GEBOUWEN, INRICHTING FABRIEK, MACHINES</u>			
	Gebouwen	f	313.602,64	
	Inr. Fabriek en Kantoor	"	134.202,55	
	Machines	"	338.962,55	
			-----	f 786.767,74
3.	<u>GEREEDSCHAPPEN ENZ.</u>			
	Gereedschappen	f	62.284,49	
	Modellen en Tekeningen	"	45.037,80	
			-----	f 107.322,29
4.	<u>OPRICHTINGSKOSTEN.</u>		f	17.250,--
5.	<u>VOORBEREIDINGSKOSTEN.</u>		f	43.377,99
6.	<u>KAS, BANK en GIRO.</u>			
	Kas	f	440,51	
	DE Twentsche Bank N.V.	"	9.139,76	
	Ned.Handel Mij N.V.	"	10.000,--	
	Postcheque- en Girodienst	"	7.769,20	
			-----	f 27.349,47
7.	<u>DEBITEUREN.</u>			
	Diverse debiteuren	f	11.627,25	
	RESERVE C.W.R.B.	"	300,--	
	Verwarming Fabriek	"	800,--	
	Kantoorbehoeften	"	1.000,--	
	Onderhoud Machines	"	400,--	
	Voorschot Zaalberg	"	174,--	
			-----	f 14.301,25
8.	<u>VCORUITBETAALDE KOSTEN.</u>			
	Bedrijfsver. Ziekteverz.	f	985,72	
	Ziekenfondspremie	"	7,61	
	Ongevallen-Verzekering	"	348,--	
	Kinderbijslag	"	1.350,--	
			-----	f 2.691,33
9.	<u>GRONDSTOFFEN en HALFFABRIKATEN</u>			
	Materialen	f	6.858,90	
	Handelsartikelen	"	24.091,81	
	Arbeidslonen	"	350,--	
	Proefmotoren	"	4.890,--	
	Hulpstoffen	"	383,--	
	Consentgelden	"	92,57	
			-----	f 36.666,26
				f 1.040.665,35



10. AANDELENKAPITAAL.

Gewone aandelen	f	1.483,000,--	
Prioriteitse aandelen	"	17.000,--	

Aandelen in Portefeuille	f	1.500.000,--	
	"	900.000,--	

11. LENING.

	f	600.000,--
	f	200.000,--

12. KROMHOUT MOTOREN FABRIEK D.GOEDKOOP JR. N.V.

	f	99.553,21
--	---	-----------

13. CREDITEUREN.

Diverse crediteuren	f	86.439,86
Loonbelasting	"	1.010,83
Pensioenfonds Metaalnijverheid	"	90,--
Stichting Pens. Fonds Beambten		

K.M.F.	"	455,64
--------	---	--------

Vereveningsheffing	"	376,63
Electriciteit	"	700,--

Water	"	30,--
Telefoon en Telegraaf	"	150,--

Arbeidslonen	f	350,--
Af: Voorschotloon	"	298,50

	"	51,50
Gebouwen	"	3.915,--

Modellen en Tekeningen	"	16.872,--
Inr. Fabr. & Kantoor	f	36.000,--

Af: Betaalde termijnen:

J. de Haan	f	12852,82
------------	---	----------

Willem Smit	"	5472,50
-------------	---	---------

	f	18.325,32
	"	17.674,68

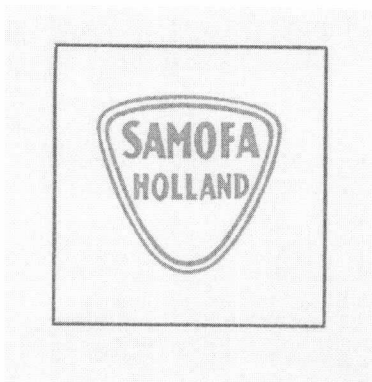
	f	127.766,14
--	---	------------

14. ONTVANGEN minus BETAALDE TERMIJNEN.

Ontvangen termijnen op motoren	f	23.346,--
Betaalde termijn aan Rijsdijk	"	10.000,--

	f	13.346,--
--	---	-----------

f 1.040.665,35



**Uitnodiging**

**Grote SAMOFA-dag**

*voor leden en aanhang  
van de*

**SAMOFA Club**

*op*

**Hemelvaartsdag**

**29 mei 2003**

Het is voor de vijfde keer dat de Grote SAMOFA-dag wordt gehouden. Het is zoals altijd op Hemelvaartsdag dus mooi.

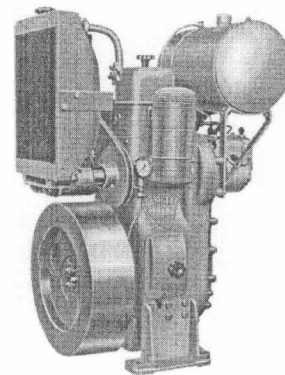
U wordt verwacht tussen 09.30 en 10.00 uur in op het terrein van de Scheepswerf Nieuwboer te Spakenburg.

Na ontvangst met koffie en koek schepen wij ons in op voormalige vissersschepen van de Zuiderzee.

Via het Eemmeer en het Gooimeer komen wij uit in Almere alwaar de "Stoomdag" wordt gehouden. Er is hier altijd veel te zien op stoom- en motoreng gebied.

Op de terugweg wordt vis gebakken en wat gedronken. Naar verwachting zijn wij rond 19.00 uur weer terug in de haven van Spakenburg.

Het bestuur van de SAMOFA Club rekt op uw komst en neem gerust een introduc e mee. Laat u even weten of u komt dan wel of u verhinderd bent.



E-mail adres: [harryros@xs4all.nl](mailto:harryros@xs4all.nl)  
Telefoon : 06-22371770